

Сприйняття інтервенції MARTAS її учасниками

Результати якісного дослідження (Завдання 4 дослідження
“Покращання зв’язку осіб, у яких нещодавно виявлено ВІЛ-інфекцію,
зі спеціалізованими послугами в Україні”)

Тетяна Кірьязова

Український інститут політики громадського здоров’я

Київ, 6-7 лютого 2018 р.

Номер грантової угоди: 5U01GH000752-02 переглянутий;

3U01GH000752-02S1 переглянутий

Дата отримання чинного висновку етичного комітету: 12 вересня 2017 р.

Ця публікація стала можливою завдяки підтримці Центрів з контролю та профілактики захворювань. Погляди, що містяться в письмових матеріалах конференції або публікаціях, а також виступах спікерів чи модераторів, не обов'язково представляють офіційну політику Департаменту охорони здоров'я та соціальних служб США, а згадування про торговельні назви, комерційну практику та організації не означають схвалення урядом США.

Завдання дослідження

- **Завданням цього дослідження** було: вивчити сприйняття учасниками інтервенції MARTAS, а також бар'єри та фасилітатори, пов'язані зі зверненням ВІЛ-позитивних пацієнтів спеціалізованих закладів охорони здоров'я до ВІЛ-послуг завдяки кейс-менеджменту, який базується на сильних сторонах клієнта.
- За допомогою напівструктурованих інтерв'ю ми досліджували:
 - досвід та сприйняття учасниками інтервенції MARTAS і підтримки з боку КП;
 - розповіді учасників стосовно бар'єрів та фасилітаторів їхнього зв'язку з ВІЛ-послугами;
 - яким чином, на думку учасників, інтервенція вплинула (або чому вона не вплинула) на їхнє звернення до ВІЛ-послуг;
 - розповіді учасників про те, що їм сподобалося, а що не сподобалося у інтервенції, та їхні пропозиції щодо поліпшення програми.

Методи

- У 2016-2017 рр. ми провели напівструктуровані інтерв'ю з 32 учасниками інтервенції MARTAS на 8 сайтах дослідження (3 у Дніпропетровській області, 3 у Миколаївській області та 2 в Одеській області) після завершення учасниками 6-місячного опитування.
- Ми застосовували тематичний аналіз даних (Braun & Clarke, 2006).

Результати

Соціально-демографічні характеристики учасників

З 32 ВІЛ-позитивних учасників MARTAS, які взяли участь у інтерв'ю:

- 11 (~ 1/3) були жінками
- Вік (медіана) склав 37 років
- 15 (47 %) перебували у стабільних стосунках
- 22 (> 2/3) мали середню шкільну або нижчий рівень освіти
- 78% працювали на момент інтерв'ю
- 37.5 % повідомили, що не мали грошей на базові потреби (їжу або проїзд) щодня, щомісяця або час від часу протягом останнього року
- Учасники отримали в середньому 3 сесії MARTAS
- 28 (87.5%) стали на облік у центрі СНІДу
- 25 (78 %) звернулися за ВІЛ-послугами протягом 3 місяців після включення у дослідження

Результати (2)

Що сподобалося учасникам у інтервенції MARTAS

Головні теми:

- практична допомога у реєстрації у центрі СНІДу;
- підтримуюче ставлення з боку КП;
- можливість отримати надійну інформацію щодо ВІЛ-інфекції;
- отримання інтервенції MARTAS було головним поштовхом для звернення до центру СНІДу

‘Мне понравилось не столько то, что без очереди проводили, как то, что уделяли внимание, оказывали поддержку, вселили уверенность, что надо жить.....’ ДОШВД, чол., 29 р.

‘Очень помогли мне... настроиться на то, что помощь есть. То есть, такие люди, как мы, со статусом - что мы нужны кому-то... То есть, что о нас думают, что помогают, что нас направляют... Что не оставляют нас в беде’. КРІЛ, жін., 31 р.

Результати (3)

Головні бар'єри до звернення за ВІЛ-послугами

- Власні почуття
 - Паніка, тривога, страх
 - Несприйняття ВІЛ-статусу
- Ставлення інших людей/ стигма

‘Я была в таком шоке! Я не понимала, что мне говорят. Мне было стыдно, что узнают люди... Я увижу знакомых, и они узнают, что у меня ВИЧ. Мне было очень стыдно’. ДОНД, жін., 37 р.

‘Я думаю, если бы мне здесь не предложили, я б еще тянул бы время... Может быть, из-за страха. Ну, во-первых, страшно. Во-вторых, сильное потрясение; когда мне сказали, я не мог, наверное, неделю прийти в себя вообще. Да, да. Может даже больше. ...Первые недели вообще кошмарные были. Что-то около месяца меня как не существовало. Тяжело очень было... Есть люди, которые вообще в это не верят и вообще не лечатся’. ДОШВД, чол., 45 р.

Результати (4)

Головні бар'єри до звернення за ВІЛ-послугами (2)

- Нестача інформації щодо ВІЛ-інфекції

‘...Я не знала, что с этим всем делать. И как жить дальше, и как людям признаться, и вообще, что могут помочь... Ну, незнание того, что... Ну, вообще незнание об этой проблеме. Ничего. Кроме того, что это болезнь, от которой люди умирают и 100% нельзя выздороветь, я о ней ничего не знала больше. Вот это, наверное, была самая большая проблема. Плюс дальше - куда ехать, что говорить. Я думала, я приду, скажу: «Здравствуйте, я болею». На меня так будут смотреть...’. ДОШВД, жін., 44 р.

- Добре самопочуття

- Побойовання, що лікування ВІЛ-інфекції не безкоштовне й дорого коштуватиме

‘...У меня сразу возник вопрос, что надо препараты пить. Я говорю - это ж наверно дорого? И сразу сказал, когда первый раз, что я наверно буду отказываться, я не это самое... не куплю такие препараты. Я не столько зарабатываю, чтобы покупать. Когда сказали – бесплатно, и так поговорили и всё, то я успокоился’. ДОШВД, чол., 45 р.

- Попередній негативний досвід звернення до закладів охорони здоров'я

- Бар'єри у центрі СНІДу: черги; конфлікт з роботою

Результати (5)

Фасилітатори для подолання бар'єрів

Усі фасилітатори стосувалися підтримки КП як вирішального поштовху для відвідування центру СНІДу.

Дві головні теми:

- допомога у плануванні початку отримання ВІЛ-послуг
 - визначення сильних сторін учасника, на які він може спиратися
-
- *«Понимаете, вот она (КП) все рассказывает – так, не в приказном тоне, что ты должен это... а вот так: смотри, сделаешь так - это будет для тебя лучше... Рассказывает, как, что. Не в приказном тоне это делает – что ты должен там... А она рассказывает все за и все против...»* КІЛ, чол., 37 р.
 - *‘Благодаря сессиям... Я раскрылась, я стала увереннее, сильнее в себе и преодолела чувство страха, чувство вины перед собой. Я себя считала виноватой, были страхи... а сейчас избавилась от всего этого, благодаря этим сессиям. И благодаря этой программе’.* ООШВД, жін., 42 р.

Результати (6)

Фасилітатори для подолання бар'єрів (2)

Яким чином КП допомогла

- Супровід, орієнтація, допомога з оформленням документів

‘В первый раз не знаешь – что, куда, зачем... А она все показала, рассказала, помогла составить план, повела меня всюду...’ МОШВД, чол., 32 р.

- Допомогла подолати психологічний бар'єр, справитися зі стресом, прийняти й розкрити близьким свій ВІЛ-статус

‘Мне стало легче, когда я с ней (КП) поговорил. Намного легче. То есть, общение... Просто эти все дни первые, я ж никому вообще не говорил. И я не знал вообще, что делать. А так уже поговорил здесь, и... оно уже легче стало. И я уже потом сказал матери. После разговора, я сказал маме, и мне просто... легче стало намного. ...И, я говорю, если бы я здесь не разговаривал ни с кем, то я не знаю, сколько я уже молчал бы. А так поговорил, и как-то легче стало...’ ДОШВД, чол., 45 р.

Ефективні дії з боку КП

- Довірче спілкування, співпереживання, індивідуальний підхід до кожного
- Поважне ставлення до кожного клієнта

Результати (7)

Зміни у житті завдяки інтервенції MARTAS

- Став впевненим у собі, має плани на майбутнє

‘Мне понравилось общение с (имя КП). Я больше стала уверенной в себе, и больше стала... сильнее. Я намного сильнее, чем раньше была. Если я раньше была слабой, то эта слабость я переключила на силу своей воли. И я верю в это. И я верю в себя и верю, что я достигну своей цели, и буду жить и вести здоровый образ жизни’. ООШВД, жін., 42 р.

- Почав застосовувати свої сильні сторони у повсякденному житті

- Покращився стан здоров’я

‘Сегодня хорошо, значит, всё! Надо жить, надо радоваться солнцу, людям, жизни, как говорится. Все будет нормально. Вообще говорю другим людям - пытайтесь, боритесь за свою жизнь, пытайтесь. Идите в эти организации, ничего тут смертельного нету, ставайте, например, в эти программы, помогают хорошо наши специалисты...’ ДОШВД, чол., 29 р.

Результати (8)

Відповідальність за власне здоров'я

Деякі учасники розповідали про підтримку КП за допомогою таких слів:

‘Как маленького ребенка, за ручку взяла, привела...’ ОІЛ, жін., 24 р.

‘Поехали в СПИД-центр; отвели меня, получается... и поставили на учет’. ДОШВД, чол., 29 р.

Учасники мають відчувати відповідальність за власне здоров'я.

Поради щодо поліпшення програми

- Групи підтримки на постійній основі
- Надавати всі послуги (тестування на ВІЛ-інфекцію, лікування ВІЛ-інфекції) під одним дахом

‘Хотелось бы, чтоб, допустим, если здесь есть координатор, то уже чтобы в этой больнице и происходило лечение. Чтоб не ездить по всем больницам. Мне это вообще не нравится... Здесь ты общаешься с человеком, потом ты едешь туда... Через весь город ты едешь в другую больницу. Чтобы в одной больнице это все было, ведь это как-никак областная больница. Чтобы здесь все было на месте. Поговорили, всё сделали, тебя привели в чувство... И здесь же ты получаешь лечение. Мне бы так хотелось, честно скажу. Чтобы это был один кабинет. Чтобы все было в одном месте. И не ходит ни туда, ни сюда...’. ДОШВД, чол., 45 р.

Результати (9)

Причини не звертатися до ВІЛ-послуг

Усі чотири респонденти, які не стали на облік у центрі СНІДу, назвали одну-єдину головну причину: **добрий стан здоров'я**. Погіршення стану здоров'я було єдиним потенційним фасилітатором звернення до ВІЛ-послуг.

‘У меня нет времени на это. Пока меня ничего не беспокоит, никакого лечения я сейчас получать не хочу’. ООШВД, чол., 38 р.

‘Я не обращаюсь, потому что чувствую себя хорошо’. МОНД, чол., 37 р.

‘Да, я не считаю нужным ходить и беспокоить людей и так дальше. Если мне будет плохо, я обязательно обращусь к вам. Это без никаких разговоров’. ООШВД, чол., 36 р.

Висновки

- Всі учасники вважали допомогу КП головною причиною їхнього звернення до ВІЛ-послуг.
- Люди асоціювали допомогу КП з психологічною підтримкою, практичною допомогою (координація/навігація), надійною інформацією щодо ВІЛ-інфекції.
- Пацієнтам потрібно більше інформації та якісне післятестове консультування, аби справитися зі стресом та прийняти свій ВІЛ-статус.
- Учасники пам'ятали зміст сесій MARTAS. Багато з них казали про те, як визначення їхніх сильних сторін допомогло їм повірити у власні сили та отримати мотивацію звернутися до ВІЛ-послуг.
- Майбутні програми зі зв'язку з ВІЛ-послугами мають ґрунтуватися на самоефективності пацієнта, допомагати йому визначити власні ресурси з метою забезпечення утримання у лікуванні після завершення інтервенції.
- Отримані результати можуть бути корисними для планування впровадження такого типу інтервенцій в Україні та інших країнах регіону ВЄЦА.

Дякую за увагу!

kiriazova@uiphp.org.ua

www.uiphp.org.ua

